

# โครงการยกระดับ เศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ จากฐานงานวิจัย อว. SMEs

“การขับเคลื่อนกระทรวงอว. เน้นฝึกรวมบุคลากรระดับสูงของประเทศ ได้แก่ปริญญาตรี โท เอก และหลังปริญญาเอก ควบคุมเรื่องการวิจัยและนวัตกรรม ในทุกมิติของประเทศ พร้อมเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของหน่วยงานทั้งหมด ในกระทรวงอว.”

ศ.ดร.นพ.สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เปิดสัมภาษณ์พิเศษในการเข้ารับตำแหน่งปลัดกระทรวง อว. ว่า การขับเคลื่อนงานของกระทรวง อว. จะปฏิบัติตามนโยบายของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ศ.(พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ เป็นสำคัญ โดยเน้นให้ความสำคัญในการฝึกรวมบุคลากรระดับสูงของประเทศ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก และหลังระดับปริญญาเอก ซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญของประเทศ รวมถึงจะดูแลเรื่องการวิจัยและนวัตกรรม ในทุกๆ มิติของประเทศ โดยโครงการที่เกิดขึ้นจะเป็นโครงการที่แต่ละหน่วยงาน เชื่อมโยงการทำงานร่วมกันทั้งหมด ซึ่งทำนัรัฐมนตรีได้ให้แนวคิดที่จะขับเคลื่อนโครงการต่างๆ จำนวนมาก



ศ.ดร.นพ.สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล

## เน้นดูแลการสร้างคน และคนสร้างผลงานวิจัย

ปลัดกระทรวง อว. ย้ำว่า กระทรวงเน้นดูแลการสร้างคน และคนสร้างผลงานวิจัยไปทำประโยชน์ให้กับประเทศ บทบาทหน้าที่แรกก็คือสร้างคน แต่บริบทของการสร้างคนเปลี่ยนไปเยอะในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งทำให้หน้าที่ของการอุดมศึกษาเปลี่ยนแปลงไป เปลี่ยนอะไรไปบ้าง

1. โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนไป แต่เด็มิวัยช่วงอายุประมาณ 18-22 ปี ก็คือเรียนปริญญาตรีอยู่ ซึ่งแต่เดิมเป็นประชากรจำนวนมากของประเทศ ตอนหลังมีคนเกิดน้อยลงและคนอายุยืนมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนนักศึกษาจะลดลง นั่นเป็นบริบทที่เปลี่ยนไป ดังนั้นจำนวนคนที่เข้าสู่อุดมศึกษาจะลดลง

2. วิธีการและบทบาทการศึกษาเปลี่ยนไป เพราะความรู้ต่างๆ เปลี่ยนไป เร็วมาก แต่เดิมคนจะเรียนรอบเดียว เรียนปริญญาตรีจบแล้วก็ทำงาน แต่ ณ ขณะนี้วิชาการก็เปลี่ยนไป สถานการณ์ก็เปลี่ยนไป ดังนั้นคนจึงจะต้องเรียนหลายรอบ แปลว่าสิ่งที่เรียนมาเมื่อ 10 ปีที่แล้ว อาจจะไม่พอที่จะไปทำงานปัจจุบันนี้ด้วยซ้ำ

3. คนสูงอายุมากขึ้น ดังนั้นในบทบาทของความเป็นสถาบันอุดมศึกษาทำให้กลุ่มเป้าหมายเปลี่ยน ซึ่งแต่เดิมเป็นกลุ่มอายุ 18-22 ปี แต่ตอนนี้เป้าหมายต้องเปลี่ยน เปลี่ยนเป็นอย่างไรบ้าง คือ ประการแรก สัดส่วนของปริญญาโท ปริญญาตรีก็ยังมีอยู่ แต่น่าหนักจะลดลง แต่ก่อนเกือบ 100% เป็นกลุ่มนี้ ประการที่ 2 มหาวิทยาลัยจะเป็นผู้ที่เรียกว่าเป็นลูกค้าหรือว่าหน้าที่จะต้องสร้างเป็นหลายกลุ่มมากขึ้น แต่เรามีคนอายุ 20 30 40 50 แล้วก็ไปจะมี 60 70 ปีด้วย ฉะนั้นช่วงก็เปลี่ยนไป

ประการที่ 3 รูปแบบของการเรียนรู้ก็เปลี่ยนไป แต่เดิมคนเรียนรู้เพื่อเอาปริญญาไปสมัครงาน แต่ตอนหลังมากิจกรรมที่ต้องการคนทำงานได้ ไม่ว่าจะจบปริญญาหรือไม่จบปริญญาก็ตาม คือมีสกิล (Skill) แต่อาจจะไม่ได้มาด้วยปริญญา คนที่จบปริญญาอาจจะทำงานไม่ได้ ดังนั้นวิธีการ บทบาทของมหาวิทยาลัยต้องเปลี่ยนไป จากเดิมสอนคนให้จบปริญญา แต่ตอนนี้สอนคนให้ไปปฏิบัติหน้าที่ได้

### สถานการณ์โควิด รูปแบบชีวิตเปลี่ยน

ขณะเดียวกันสถานการณ์ของโควิด-19 ที่ทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ เป็นเหตุการณ์ที่มาเปลี่ยนสภาวะหรือเปลี่ยนเกม 1. ปรากฏว่าโลกหลังยุคโควิดอาชีพเปลี่ยน รูปแบบการใช้ชีวิตเปลี่ยน ร้านอาหารก็เปลี่ยน วิธีการเรียนก็เปลี่ยน ลักษณะของธุรกิจก็เปลี่ยน อย่างเช่นท่องเที่ยวแต่เดิมเป็นอุตสาหกรรมหลัก พอตอนนี้การเดินทางก็จะยากขึ้น การท่องเที่ยวไปไกลๆก็ยังไม่เกิดขึ้นไม่ได้ ดังนั้นปริมาณการจ้างงานแต่ละอาชีพเปลี่ยนไป อุตสาหกรรมก็เปลี่ยน แต่เดิมกระบวนการของโลกใช้ระบบที่เรียกว่า Supply Chain ผลิตจากประเทศหนึ่ง และนำไปประกอบอีกประเทศหนึ่ง ต่อไปของแต่ละอย่างจะหมุนเวียนในเขตใกล้ๆ กันมากขึ้น

"ทั้งนี้ ด้วยกระบวนการต่างๆ เหล่านี้ทำให้ บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัย วิธีการสอนก็จะเปลี่ยนไป ง่ายขึ้น นักศึกษาที่อยู่ปี 4 ตอนนี้ เขาเรียนอะไร เขาเรียนวิชาซึ่งคิดว่าเขาควรจะทำหน้าที่นี้เมื่อ 4 ปีที่แล้ว เพราะการเรียนหวาน แห้งหวานาน ปรากฏว่าพอมีโควิด อาชีพที่เคยคิดว่าจะเป็นอาชีพอาจจะหมดไปแล้วก็ได้ ท่องเที่ยวก็หายไป ไม่ใช่ไม่มีแต่หายไป มีบางอันเพิ่มขึ้นมาด้วย ตัวอย่างอุตสาหกรรมทางด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น อาหารเพิ่มขึ้น ปรากฏว่าพอมีเหตุการณ์นี้ ทำนองแบบนี้เรื่องวัสดุไปได้ดี แปลว่านิสิตนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาตอนนี้ เหลือๆ สกิลที่เขามีอยู่ไม่แมตช์กับงานที่จะเกิดขึ้น"

### 2 บทบาทหลัก ของ อว. ในช่วงนี้

ดังนั้นบทบาทจะเปลี่ยนไปอย่างไร บทบาทของกระทรวง อว. ตอนนี่คือจะต้องทำ 2 บทบาท บทบาทที่ 1 คือใช้กลไกองค์ความรู้ที่มีอยู่ดำเนินการเพื่อให้ทราบ แน่ใจ และวางแผนว่าสถานการณ์ของอาชีพและตลาดแรงงานในอนาคตจะเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งตรงนี้ใช้องค์ความรู้ค่อนข้างมาก ใช้งานของมหาวิทยาลัยใน



การมองเห็นว่าตลาดจะเป็นยังไง เราไม่ได้มองเห็นอย่างเดียวด้วยซ้ำ มองเห็นแล้ว หากมีเรื่องใดที่ทำได้ดีก็ไปสร้างให้เกิดงานต่างๆเหล่านั้นให้เกิดขึ้น เป็นหน้าที่ที่ มหาวิทยาลัยทำได้เพราะว่ามีองค์ความรู้

เรื่องที่ 2 ที่เป็นเรื่องสำคัญมากๆด้วย เราจะต้องให้เห็นว่าเยาวชนมีความหวัง มีอนาคต เพราะไม่งั้นเขาไม่มีความหวัง เพราะมีคนบอกว่าเศรษฐกิจไม่ดี คนตกงานอะไรต่างๆเหล่านี้ แล้วฉันกำลังจะเรียนจบ ฉันจะมีงานทำหรือ ในขณะที่เดียวกันเขาก็ไม่เชื่อว่าเรื่องที่เขารเรียนมามันตรงกับตัวเองหรือเปล่าตรงกับตลาดแรงงานหรือเปล่า กระทั่งจึงมีโครงการเกิดขึ้น โครงการที่ว่าเราจะทำ 2-3 อย่างในเวลาเดียวกัน 1. เราต้องการให้เยาวชนที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาในไม่กี่เดือนข้างหน้าหรือที่สำเร็จการศึกษา สามารถที่จะมีงานทำ ในขณะที่เดียวกันไม่ใช่มี

งานทำเท่านั้นเรายังปรับสเกลเขาที่เรียกว่ารีสเกล แต่เดิมคุณเรียนมาแบบนี้แต่ต่อไปความต้องการในอนาคตจะเป็นอีกแบบหนึ่งนะ เราจะรีสเกลเขาอย่างไร เอลสเกลใหม่ใส่เข้าไป

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องของ การอัปสเกล สเกลที่เคยมีอยู่อาจจะไม่พอ เป็นสเกลแบบเดิม แต่ต้องการสเกลสูงขึ้นอีก ในขณะนี้กระทรวง อว. ทำมา 2 ระยะแล้ว กำลังจะเริ่มระยะที่ 3 ในเดือนหน้า ระยะที่ 1 กับ 2 คือการจ้างงานเลย ระยะที่ 3 ที่กำลังดำเนินการอยู่ตอนนี้คือโครงการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ซึ่ง กรม.ไฟเขียววันที่ 6 ตุลาคม ที่ผ่านมาโดยกรมเห็นชอบวงเงินกู้เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมระดับตำบล หรือโครงการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ซึ่งในหลักการจะให้ 1 ตำบล มี 1 มหาวิทยาลัยเข้าไปช่วยทำงานกับชุมชน เมืองต้นใหม่ในปริมณฑล เป้าหมาย 3,000 ตำบล และมี 73 มหาวิทยาลัยที่จะลงไปทำงานภายใต้งบประมาณ 10,629 ล้านบาท

โดยเชื่อว่าโครงการดังกล่าวจะทำให้เกิดการจ้างงานคนในพื้นที่ประมาณ 60,000 คน และทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ระดับตำบลในด้านต่างๆ เช่น การท่องเที่ยว คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และวิสาหกิจชุมชน ซึ่งการดำเนินการปีแรกมีตำบลที่มีความพร้อมสูง ที่จะยกระดับไปสู่ความยั่งยืน 750 ตำบล ขณะเดียวกันมีตำบลที่มีความพร้อมระดับปานกลาง 1,500 ตำบล ที่จะพัฒนาให้พึ่งพาตนเองได้ ขณะที่ 750 ตำบล ที่มีความพร้อมค่อนข้างต่ำอยู่ด้วยความยากลำบาก ดังนั้น จะพัฒนาให้สามารถอยู่รอดได้ เป็นไปตามบริบท สภาพปัญหา สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สำคัญของแต่ละพื้นที่

โดยจะเป็นการนำองค์ความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมของมหาวิทยาลัย หน่วยงานภายใน อว. และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนไปช่วยในการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในตำบล อาทิ การสร้างและพัฒนาอาชีพใหม่ การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น สุขภาพ การศึกษา และความปลอดภัยในชุมชน การฟื้นฟูและรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

**โครงการจ้างบัณฑิตจบใหม่ รายตำบล**

โครงการนี้จะมีการจ้างงานบัณฑิตจบใหม่ประชาชนในพื้นที่และนักศึกษา รวมทั้งโครงการจะมีการจ้างงานไม่น้อยกว่า 60,000 คน โดยจะมีการจ้างงาน 20 อัตราต่อตำบล เพื่อช่วยในกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ของแต่ละตำบล โดยผู้ที่ได้รับจ้างงานจะได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านดิจิทัล ทักษะด้านการเงิน ทักษะด้านสังคมและภาษาอังกฤษ ควบคู่ไปกับทักษะเฉพาะด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในพื้นที่ ซึ่งทำนรัฐมนตรีได้ให้นโยบายแล้วว่า ในระยะต่อไปก็จะดำเนินการให้ครบทุกตำบล ภายในปีนี้ โครงการที่เป็น 3,000 คนแรก เริ่มดำเนินการในเดือนพฤศจิกายน โดยการนำ 20 คนต่อตำบลไปปฏิบัติงานอยู่ในตำบล และเมื่อไปแล้วก็ไปรับทราบปัญหา สำรวจข้อมูล วางแผนการดำเนินงานเพื่อที่จะพัฒนาในตำบลต่างๆ

ทั้งนี้ โครงการดังกล่าว เป็นโครงการใหญ่ จะทำให้เกิดทั้ง 3 ส่วนไปพร้อมกัน 1. จะทำให้เกิดการจ้างงาน 2. ทำให้เกิดการรับทราบข้อมูลสถานการณ์ของพื้นที่ทั่วประเทศ 3. นอกเหนือจากการรับทราบข้อมูลแล้วจะทำให้เกิดการพัฒนาแล้วก็เป็นเมืองหลัง 20 คนคือมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งช่วยสนับสนุนในเชิงโครงสร้างและการทำงาน เรามีมหาวิทยาลัยเข้าร่วมด้วยในระยะนี้อยู่ที่ 73 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจะเป็น Big data ที่มาก็จะผ่านวิเคราะห์และกลับ

กรองข้อมูลซึ่งจะทำโดยตั้งแต่กลไกในพื้นที่ กลุ่ม 20 คนก็วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ จากนั้นก็เข้าสู่การทำงานร่วมกันและปรึกษาหารือกับมหาวิทยาลัยที่เป็นพี่เลี้ยง ทุกคนที่ไปมีมหาวิทยาลัยอยู่เบื้องหลัง

ประการที่ 3 ตรงกลางในส่วนของสำนักงานปลัดก็จะมีกลไกและหน่วยงานในการที่จะวิเคราะห์และขับเคลื่อนในเรื่องนี้ ผมยกตัวอย่าง เมื่อเข้าไปเสร็จเรียบร้อย ดูแล้วอาจจะพบว่าปัญหาและโอกาสในการพัฒนาพื้นที่นั้นคือการบริหารจัดการ เรื่องนี้ อาจจะมีตำบลอื่นในประเทศไทยซึ่งอาจจะอยู่คนละที่ที่เคยทำเรื่องนี้จบไปเรียบร้อยแล้ว ทำอย่างไรเราจะถ่ายทอดข้อมูลความรู้ข้ามไปทางนั้นได้ โครงการทั้งหมดทำน้อมรับมติเห็นนโยบายว่างานของ อว. ตัวอย่างหนึ่งคือไม่ได้เริ่มจากศูนย์ แปลว่าแต่ละเรื่องมีองค์ความรู้อยู่แล้ว เช่น เรื่องนี้ เราคิดว่าในทุกๆเรื่องมีคำตอบซึ่งคำตอบหาได้จากสิ่งที่เคยทำมาแล้ว

### ส่วนนโยบาย อว. ที่ดูแลภาคธุรกิจ SME

สำหรับสิ่งที่อว.จะดำเนินการ เพื่อยกระดับเอสเอ็มอี คือการนำเอาความรู้ และรับทราบสถานการณ์ต่างๆ เอาเข้ามาพัฒนาโดยที่เอาข้อมูลจากการวิจัยเป็นฐาน กระทรวง อว. มีนักวิจัยเป็นจำนวนมาก เรามีบุคลากรเกือบ 200,000 คน ซึ่งในจำนวนนั้นมีปริญญาเอกเกือบ 30,000 คน ซึ่งเยอะมาก สิ่งที่ต้องดำเนินการประเด็นสำคัญคือทำอย่างไรให้นักวิชาการกับภาคธุรกิจเขาอยู่ด้วยกันได้ มาทำงานร่วมกันได้ เกิดความก้าวหน้าทั้งผลงานวิจัย และความเติบโตทางธุรกิจ

โดยในขณะนี้ เราใช้เงินเพื่อการวิจัยเกิน 1% GDP เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เช่นเดียวกับหลายๆประเทศ ที่พัฒนาประเทศด้วยงานวิจัย แต่ขณะเดียวกันเงินที่เราใช้ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเพื่อภาคเอกชน ซึ่งไม่ได้มีติดอะไร องค์กรธุรกิจก็ต้องดำเนินการวิจัยเพื่อจะสอดคล้องกับเป้าหมายของตัวเอง สิ่งที่เป็นความท้าทายอย่างมากของกระทรวงและเป็นโอกาสสำคัญ คือกระทรวง อว. เกิดขึ้นจากการนำเอา 3 หน่วยงานมาอยู่ด้วยกัน ส่วนที่เป็นทบวงมหาวิทยาลัยเดิม สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ส่วนของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของกระทรวงวิทย์ เรามีหน่วยงานที่จะมาช่วยสนับสนุนการวิจัย ได้แก่ วช. และ สกว. ซึ่งที่ผ่านมามีผลงาน หลายอย่างที่จะช่วย SME ได้อย่างเต็มที่ และต่อจากนี้ไปเรามีความท้าทายเป็นโอกาสสูงมาก เพราะเรามีโอกาสที่ดีที่เราจะนำเรื่องอุดม การศึกษา มาบวกกับเรื่องการวิจัย ซึ่งเป็นการสร้างคนด้วยงานวิจัยเพื่อที่จะขับเคลื่อนประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป .